

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobkýň **1/ I V** a **2/ J V**, bývajúcich v N, a zastúpených JUDr. L H, advokátom so sídlom v N, proti žalovaným **1/ J B** a **2/ M B**, bývajúcim v N, a zastúpeným JUDr. E B, advokátom so sídlom v N, **o zaplatenie 200 000 Sk** s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 18 C 16/96, na dovolanie žalobkýň 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. februára 2007 sp. zn. 8 Co 438/2002, 8 Co 439/2002 a 8 Co 33/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie

1. **z a m i e t a** v časti, ktorá smeruje proti zmeňujúcemu výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 8. februára 2007 sp. zn. 8 Co 438/2002, 8 Co 439/2002 a 8 Co 33/2007, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 100 000 Sk a žalobkyniam 1/ a 2/ úrok zmenený tak, že sa žaloba žalobkýň 1/ a 2/ zamieta,
2. **o d m i e t a** vo zvyšných častiach.

Žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom zo 17. júna 1996 č.k. 18 C 16/96-63 zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ do 3 dní 200 000 Sk s príslušenstvom, nahradiť im trovy konania a zaplatiť súdny poplatok. Vychádzal z toho, že žalobkyňa 1/ a jej nebohý manžel M V (žalobkyňa 2/ je jeho právnou nástupníčkou) ako kupujúci so žalovanými 1/ a 2/ ako predávajúcimi uzavreli 31. marca 1995 kúpnu zmluvu, ktorou za kúpnu cenu 900 000 Sk došlo k prevodu nehnuteľností v katastrálnom území Nitra, ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. X ako dom súp. č. X a pozemky parc. č. X a X (ďalej len „kúpna zmluva“). Predávajúci sa pri uzavretí kúpnej zmluvy zaviazali vydať predmet kúpy kupujúcim do 15. apríla 1995. Podľa zhodného tvrdenia oboch zmluvných strán bola predávajúcim vyplatená celá kúpna cena 900 000 Sk. Okrem toho predávajúci získali od kupujúcich aj 200 000 Sk, táto suma ale nebola súčasťou kúpnej ceny. Podľa právneho názoru súdu prvého stupňa došlo jej vyplatením k bezdôvodnému obohateniu predávajúcich, ktorým vznikla povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie tomu, na úkor koho sa získalo (§ 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka).

Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Nitre uznesením zo 17. marca 1997 sp. zn. 8 Co 8/97 rozsudok Okresného súdu Nové Zámky zo 17. júna 1996 č.k. 18 C 16/96-63 zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa s odôvodnením, že bolo rozhodnuté predčasne, na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci (§ 221 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Rozsudkom z 26. septembra 1997 č.k. 18 C 16/96-148 Okresný súd Nové Zámky uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ do 3 dní 100 000 Sk a v rovnakej lehote jej nahradiť trovy konania. Rozhodol tiež, že „ďalší nárok žalobcov o 100 000 Sk vyčleňuje na samostatné konanie po predložení rozhodnutia o dodatočnom prejednaní dedičstva po nebohom J V“. V odôvodnení uviedol, že v kúpnej zmluve sa účastníci dohodli na kúpnej cene 900 000 Sk. Kupujúci mali záujem urýchlene prevziať nehnuteľnosti v stave spôsobilom na prevádzkovanie veterinárnej ambulancie. Vydanie nehnuteľností sa malo uskutočniť 18. apríla 1995, ale pre zlý technický stav domu a potrebu ďalších investícií sa odložilo na neskorší termín. V súvislosti s tým bolo 28. apríla 1995 v písomnej forme vyhotovené „Čestné a uznávacie vyhlásenie“. Žalovaní sa v ňom zaviazali uviesť predávané nehnuteľnosti do prevádzky schopného stavu a potvrdili prevzatie vkladnej knižky s vkladom 200 000 Sk; táto suma mala predstavovať náhradu za použitý materiál a odplatu za vykonanú prácu. Predávajúci nespĺnili záväzok a práce, na uskutočnenie ktorých sa zaviazali, nevykonali. Sú

preto povinní vrátiť kupujúcim sumu 200 000 Sk, z ktorej 100 000 Sk patrí žalobkyni 1/ a 100 000 Sk (vzhľadom na smrť M V) bude predmetom iného konania. Okresný súd Nové Zámky doplnčiacim rozsudkom z 12. februára 1999 č.k. 18 C 16/96-166 v spojení s opravným uznesením z 23. marca 1999 č.k. 18 C 16/96-172 žalovaných zaviazal zaplatiť žalobkyniam úrok z omeškania vo výške 6 % ročne (tento doplnčiaci rozsudok Krajský súd v Nitre zrušil uznesením z 31. mája 1999 sp. zn. 8 Co 171/99). Doplnčiacim rozsudkom z 18. apríla 2000 č.k. 18 C 16/96-206 Okresný súd Nové Zámky žalovaných zaviazal zaplatiť žalobkyniam úrok z omeškania vo výške 4 % ročne zo sumy 100 000 Sk od 8. júla 1995 do zaplatenia. Doplnčiacim rozsudkom z 27. decembra 2000 č.k. 18 C 16/96-217 Okresný súd Nové Zámky žalovaných zaviazal zaplatiť žalobkyni 1/ do 3 dní 100 000 Sk so 4 % úrokom z omeškania ročne od 7. júla 1995 do zaplatenia, žalobu v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 6 % zamietol, žalovaným uložil povinnosť nahradiť žalobkyniam trovy konania a žalobu žalobkyne 2/ o zaplatenie 100 000 Sk zamietol (tento doplnčiaci rozsudok Krajský súd v Nitre zrušil uznesením z 30. apríla 2001 sp. zn. 8 Co 87/2001, 8 Co 88/2001). Okresný súd Nové Zámky na to doplnčiacim rozsudkom z 15. októbra 2001 č.k. 18 C 16/96-230 žalobu žalobkyne 2/ o zaplatenie 100 000 Sk zamietol, žalovaných zaviazal zaplatiť žalobkyniam náhradu trov konania a konanie v časti o zaplatenie 2 % úroku z omeškania zo sumy 100 000 Sk od 8. júla 1995 do zaplatenia a 6 % úroku z omeškania zo sumy 100 000 Sk za deň 7. júla 1995 zastavil.

Na základe odvolania účastníkov konania proti uvedeným rozhodnutiam Krajský súd v Nitre rozsudkom z 5. decembra 2002 sp. zn. 8 Co 16/2002, 8 Co 438/2002 a 8 Co 439/2002 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa: a/ v napadnutej časti týkajúcej sa povinnosti žalovaných zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 100 000 Sk s príslušenstvom zmenil tak, že žalobu zamietol, b/ v časti o zamietnutí žaloby žalobkyne 2/ o zaplatenie 100 000 Sk potvrdil, c/ v časti o vylúčení vecí o zaplatenie 100 000 Sk na iné konanie odmietol, d/ v časti o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu netvorila suma 200 000 Sk súčasť kúpnej ceny za predaj nehnuteľností, ale bola spojená s iným dohodnutým plnením. Tým však, že predávajúci oznámili žalovaným heslo vkladnej knižky, na ktorej bola pôvodne zložená sporná suma, s prihliadnutím na text „Čestného a uznávacieho vyhlásenie z 28. apríla 1995“ v podstate potvrdili, že žalovaní splnili podmienky vyplatenia spornej sumy. Vychádzal z toho, že ak by nespĺnili zjednané podmienky, nebol by dôvod oznámiť im heslo vkladnej knižky. Žalovaným teda táto suma patrí a nezadržávajú finančné prostriedky žalobkýň. Potvrdenie zamietnutia

žaloby žalobkyne 2/ o zaplataenie 100 000 Sk odôvodnil neopodstatnenosťou tejto časti žaloby. Odmietnutie odvolania v časti o vylúčení veci o zaplataenie 100 000 Sk na samostatné konanie odôvodnil neprípustnosťou odvolania proti tomuto rozhodnutiu súdu. Zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd vecnou nesprávnosťou napadnutého rozhodnutia.

Na dovolanie žalobkýň proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozsudkom z 28. februára 2006 sp. zn. 2 Cdo 150/2005 napadnutý rozsudok zrušil. V odôvodnení uviedol, že podľa § 213 ods. 1 O.s.p. v znení platnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu, nebol síce odvolací súd viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvého stupňa, to však neznamená, že sa mohol bez ďalšieho odchyliť od skutkových zistení, ktoré súd prvého stupňa čerpal z výpovedí účastníkov konania a svedkov. Pokiaľ mal pochybnosti o vierohodnosti alebo logike záverov, na ktorých súd prvého stupňa založil svoje skutkové zistenie, mal tieto dôkazy opakovať a prípadne i dokazovanie doplniť (§ 213 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd tak ale nepostupoval. Rozsudok okresného súdu zmenil nie na základe rozdielneho právneho hodnotenia veci, ale v dôsledku neprípustného odlišného hodnotenia vykonaného dokazovania, ktoré sám v odvolacom konaní nezopakoval (viď aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené pod č. 36 v časopise Zo súdnej praxe č. 4/2002). V dôsledku toho je odvolacie konanie zaťažené vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.) s tým, že právny názor vyslovený v tomto rozsudku je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Krajský súd v Nitre, ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, rozsudkom z 8. februára 2007 sp. zn. 8 Co 438/2002, 8 Co 439/2002 a 8 Co 33/2007 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa: a/ v napadnutej časti týkajúcej sa povinnosti žalovaných zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 100 000 Sk s príslušenstvom a žalobkyniam 1/ a 2/ úrok zmenil tak, že žalobu zamietol, b/ v časti o zamietnutí žaloby žalobkyne 2/ o zaplataenie 100 000 Sk potvrdil, c/ v časti o vylúčení veci o zaplataenie 100 000 Sk na iné konanie, odvolacie konanie zastavil, d/ v časti o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení (o.i.) uviedol, že doplnil dokazovanie výsluchom žalobkyne 1/ a žalovaného 1/ a tiež listinným dôkazom „Čestným a uznávacím vyhlásením z 28. apríla 1995“. Opätovne

dospel k záveru, že suma 200 000 Sk netvorila súčasť kúpnej ceny. Pri právnom posudzovaní veci poukázal na ustanovenie § 51 Občianskeho zákonníka a uviedol, že v predmetnom písomnom vyhlásení bolo vyplatenie sumy (resp. neskoršie oznámenie hesla žalovaným už vydanéj vkladnej knižky) viazané na splnenie určitej podmienky. Oznámením hesla žalovaným bolo teda potvrdené, že účastníkmi dohodnutá podmienka bola splnená. So zreteľom na to odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa 1/ sa neopodstatnene domáha vyplatenia 100 000 Sk. S prihliadnutím na výsledky vykonaného dokazovania a obsah „Čestného a uznávacieho vyhlásenia“ zaujal názor, že predmetná suma predstavuje odplatu za urýchlené uvoľnenie nehnuteľností predávajúcimi a za užívanie nehnuteľností kupujúcimi ešte pred nadobudnutím vlastníctva. Potvrdenie výroku rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby žalobkyne 2/ o zaplatenie 100 000 Sk odôvodnil odvolací súd vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia. Odvolanie v časti o vylúčení veci na samostatné konanie bolo vzaté späť, preto odvolací súd v tejto časti odvolacie konanie zastavil. Zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa o náhrade trov konania odôvodnil odvolací súd vecnou nesprávnosťou napadnutého rozhodnutia.

Uvedený rozsudok napadli žalobkyne 1/ a 2/ dovolaním. V mimoriadnom opravnom prostriedku označili napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za nesprávne, nerešpektujúce záväzný právny názor vyslovený v tejto veci dovolacím súdom (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa ich názoru spočíva napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), ku ktorému odvolací súd dospel na podklade mylného názoru, že suma 200 000 Sk nemala predstavovať náhradu za vykonanie prác spojených s uvedením predaných nehnuteľností do stavu spôsobilého na užívanie. Odvolací súd právny vzťah účastníkov konania vôbec neposúdil a nezohľadnil, že žalovaní dohodnuté práce nevykonali a heslo vkladnej knižky vylákali od predávajúcich podvodom. O sumu, ktorú takto prijali, sa bezdôvodne obohatili v zmysle § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Bezodôvodné obohatenie sú povinní vydať. Dovolateľky dodali, že „ich nárok je nepochybne oprávnený a vyplýva z titulu väd nehnuteľnosti podľa § 597 Občianskeho zákonníka, lebo žalovaní v čestnom a uznávacom vyhlásení potvrdili, že predávané nehnuteľnosti majú vady a nie sú schopné bežného užívania“. Žaloba je preto opodstatnená. Na preukázanie tohto ich názoru tiež uviedli, že „až teraz objavili v pozostalosti M V“ dohodu z 28. apríla 1995, v ktorej žalovaní potvrdili, že kupujúci im požičali 200 000 Sk na zakúpenie materiálu na opravy

predávaných nehnuteľností. Z týchto dôvodov dovolateľky žiadali, aby dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že opravný prostriedok žalobkýň 1/ a 2/ je neopodstatnený, vnútorne rozporný, odporujúci si a založený na nepravdivých tvrdeniach. Žalobkyne na jednej strane tvrdia, že suma 200 000 Sk im patrí na základe zmluvy o pôžičke (§ 657 Občianskeho zákonníka), na druhej strane uvádzajú, že ide o bezdôvodné obohatenie žalovaných, ktoré im majú vrátiť (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka), a ako úplné nóvum (až v dovolacom konaní) dokonca namietajú, že ide o peňažné vyjadrenie ich nároku vyplývajúceho zo zodpovednosti za vady predanej veci (§ 596 Občianskeho zákonníka). V dovolaní tvrdený doklad (dohodu z 28. apríla 1995, údajne potvrdzujúcu požičanie 200 000 Sk za účelom zakúpenia materiálu na opravu domu) nikdy nepodpísali. Žalobkyne nemajú žiadny nárok na zaplatenie spornej sumy, lebo bola žalovaným vyplatená na základe vzájomnej dohody zmluvných strán ako bonus za urýchlené vypratanie predávaných nehnuteľností a ich uvedenie do stavu schopného prevádzky. Žalovaní záväzok z tejto dohody splnili, dôkazom čoho je napokon aj samotné vyplatenie 200 000 Sk. Z týchto dôvodov žiadali, aby neopodstatnene podané dovolanie, ktoré smeruje proti vecne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, bolo zamietnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktoré sú zastúpené advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), pristúpil najskôr k riešeniu otázky, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods.1 O.s.p.).

Dovolanie, či už smeruje proti rozsudku alebo proti uzneseniu, je vždy procesne prípustné, ak v konaní došlo k procesnej vade, ktorá je taxatívne vymenovaná v § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia ide o vadu zakladajúcu zmätočnosť, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv

začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že na vadu takejto povahy je dovolací súd povinný prihliadnuť bez ohľadu na to, či bola alebo nebola v dovolaní namietaná (§ 242 ods. 1 O.s.p.), a že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých inak dovolanie nie je prípustné. V dovolaní žalobkýň 1/ a 2/ nie je namietaná procesná vada takejto povahy a jej existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z § 237 O.s.p. nevyplýva.

V pojednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že dovolanie proti rozsudku je prípustné vtedy, keď je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ale len vtedy, ak odvolací súd vo výroku rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.). I keď výroková časť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje viacero výrokov, dovolateľky nekonkretizovali, ktorý z nich napadli. Rozsudok odvolacieho súdu napadli ako celok a ako celok ho žiadali zrušiť. Dovolací súd preto vychádzal z toho, že napadli všetky jeho výroky. Otázkou prípustnosti dovolania, smerujúceho proti jednotlivým výrokom, riešil samostatne.

Spomedzi všetkých výrokov rozsudku odvolacieho súdu ale len zmeňujúci výrok (výrok, ktorým odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok tak, že zamietol žalobu žalobkyne 1/ o zaplatenie 100 000 Sk a tiež žalobu žalobkýň 1/ a 2/ o zaplatenie úroku) vykazuje znaky rozsudku odvolacieho súdu, ktorý možno napadnúť procesne prípustným dovolaním (238 ods. 1 O.s.p.). Mýlia sa dovolateľky, pokiaľ uvádzajú, že dovolanie je v danom prípade procesne prípustné aj v ostatných častiach. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2006 sp. zn. 2 Cdo 150/2005 vyplýva, že dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok len so zreteľom na procesnú vadu konania, ku ktorej vtedy došlo

porušením § 213 ods. 1 O.s.p. v znení platnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu. Pokiaľ dovolací súd vyslovil záväzný právny názor, išlo o zaujatie názoru, ako treba odstrániť ním vytýkanú procesnú vadu konania, nie ako má byť vec posúdená z hľadiska hmotného práva. V tomto zmysle sa odvolací súd riadil záväzným právnym názorom dovolacieho súdu a vytýkanej procesnej vady sa v ďalšom konaní nedopustil. Dôvody prípustnosti dovolania v zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. preto nie sú dané. Pokiaľ ide o ostatné časti dovolania:

- a) prípustnosť dovolania žalobkýň v časti, ktorá smeruje proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu (proti výroku, ktorým odvolací súd potvrdil odvolaním napadnutý výrok rozsudku súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby žalobkyne 2/ o zaplatenie 100 000 Sk), nemožno vyvodiť nielen z § 238 ods. 2 O.s.p., ale ani z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p., lebo napadnutým je tu potvrdzujúci rozsudok (jeho výrok) odvolacieho súdu, ktorým nebolo vyslovené, že dovolanie je prípustné,
- b) pokiaľ odvolací súd zastavil konanie o odvolaní proti výroku o vylúčení veci o zaplatenie 100 000 Sk na samostatné prejednanie v inom konaní, a pokiaľ zrušil v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania účastníkov napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a vec v tejto časti vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, má jeho rozhodnutie povahu uznesenia; prípustnosť dovolania smerujúceho proti týmto výrokom je preto potrebné posudzovať podľa § 239 O.s.p.; keďže napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v uvedenom zmysle nevykazuje znaky uznesení, ktoré by podľa tohto ustanovenia bolo možné napadnúť dovolaním (a procesné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie proti týmto výrokom nie je procesne prípustné.

Z dôvodov, ktoré sú uvedené v predchádzajúcom odseku, dovolací súd dovolanie žalobkýň 1/ a 2/ proti výrokom spomenutým vyššie písm. a/ a b/ odmietol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti výrokom rozhodnutí, proti ktorým nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania v tejto časti nezaoberal sa vecnou správnosťou výrokov rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré boli napadnuté procesne neprípustným dovolaním.

V danom prípade mohol dovolací súd preskúmať správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu len vo výroku, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený tak, že žaloba žalobkyne 1/

o zaplataenie 100 000 Sk a žaloba žalobkŕň 1/ a 2/ o zaplataenie ũroku sa zamieta (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. mŕže byŕ dovolanie podanŕ iba z dŕvodov, ŕe a/ v konanŕ došlo k vadŕm uvedenŕm v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnutŕ inou vadou, ktorŕ mala za nŕsledok nesprŕvne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spoŕíva na nesprŕvnom prŕvnom posŕdenŕ veci. Dovolacŕ sŕd je viazanŕ nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolanŕ uplatnenŕmi dŕvodmi. Obligatŕrne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberŕ procesnŕmi vadami uvedenŕmi v § 237 O.s.p. a tieŕ tzv. inŕmi vadami konania, pokiaľ mali za nŕsledok nesprŕvne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dŕvody dovolacŕ sŕd neposudzuje podľŕ toho, ako ich dovolateľ oznaŕil, ale podľŕ obsahu tohto opravnŕho prostriedku.

Ako uŕ bolo uvedenŕ, procesnŕ vady konania v zmysle § 237 O.s.p. dovolateľky netvrdili a existencia tŕchto vŕd v dovolacom konanŕ nevyšla najavo. Inou vadou konania, na ktorŕ musŕ dovolacŕ sŕd prihliadnuŕ aj vtedy, ak nie je v dovolanŕ namietanŕ (§ 242 ods. 1 O.s.p.), je procesnŕ vada, ktorŕ ale na rozdiel od vŕd taxatŕvne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladŕ zmŕtoŕnosŕ rozhodnutia. Vada konania takejto povahy nevyšla v dovolacom konanŕ najavo. Dovolateľky v dovolanŕ uplatnili dovolacŕ dŕvod v zmysle § 241 ods. 2 pŕsm. c/ O.s.p. tvrdiac, ŕe napadnutŕ zmeňujŕci vŕrok rozsudku odvolacieho sŕdu spoŕíva na nesprŕvnom prŕvnom posŕdenŕ veci. Prŕvnym posŕdenŕm je ŕinnosŕ sŕdu, pri ktorej zo skutkovŕch zistenŕ vyvodzuje prŕvne zŕavery a aplikuje konkrŕtnu prŕvnu normu na zistenŕ skutkovŕ stav. Nesprŕvne prŕvne posŕdenie je chybnou aplikŕciou prŕva na zistenŕ skutkovŕ stav; dochŕdza k nej vtedy, ak sŕd nepouŕil sprŕvny (nŕleŕitŕ) prŕvny predpis alebo ak sŕce aplikoval sprŕvny prŕvny predpis, nesprŕvne ho ale interpretoval alebo ak zo sprŕvnych skutkovŕch zŕáverov vyvodil nesprŕvne prŕvne zŕavery. Dovolacie konanie mŕ preskŕmavaciu povahu, preto v ŕom moŕno posŕdiŕ sprŕvnosŕ len tohto prŕvneho posŕdenia veci, na ktorom je zaloŕenŕ dovolanŕm napadnutŕ rozhodnutie odvolacieho sŕdu.

Dovolacŕ sŕd sa nestotoŕňuje s nŕzorom žalobkŕň, ŕe odvolacŕ sŕd vŕbec prŕvne nekvalifikoval vzŕah, z ktorŕho je vyvodzovanŕ ŕalobou uplatnenŕ nŕrok na peňŕŕnŕ plnenie. Zo spisu zreteľne vyplŕva, ŕe odvolacŕ sŕd tak v prvšom (dovolacŕm sŕdom zrušenom) rozsudku, ako aj v neskoršom rozsudku pri prŕvnom posudzovanŕ veci vychŕdzal z § 51 Obŕianskeho zŕkonnŕka. Podľŕ tohto ustanovenia ŕŕastnŕci mŕžu uzavrieŕ i takŕ zmluvu,

ktorá nie je osobitne upravená; zmluva však nesmie odporovať obsahu alebo účelu tohto zákona. Uvedená právna úprava je výrazom zmluvnej autonómie subjektov občiansko-právnych vzťahov, pri ktorej majú účastníci voľnosť umožňujúcu im realizovať vlastné predstavy a zámery v súlade s ich individuálnymi cieľmi a potrebami. Je len na nich, či pre úpravu vzájomného právneho vzťahu zvolia niektorú zo zmlúv, ktoré sú v zákone výslovne uvedené a pomenované, alebo radšej ich vzťah podriadia zmluve, ktorá nie je v zákone výslovne pomenovaná. Iba tam, kde platí „*numerus clausus*“ (uzavretý počet) typov zmlúv, nie je možné urobiť iné než právnym poriadkom výslovne upravené právne úkony. Pre právne vzťahy vyplývajúce z týchto atypických (tzv. inominálnych či nepomenovaných a v zákone výslovne neupravených) zmlúv je rozhodujúci obsah zmluvy, teda to, ako sú v nej vymedzené vzájomné práva a povinnosti. Práva (a adekvátne tomu aj povinnosti), ktoré sú dohodnuté v platne uzavretej inominátnej zmluve, sú pre účastníkov záväzné rovnako, ako v prípade pomenovaných zmlúv.

Odvolací súd pri posudzovaní právneho dôvodu poskytnutia spornej sumy žalovaným vyšiel z výsledkov vykonaného dokazovania a osobitne z obsahu „Čestného a uznávacieho vyhlásenia z 28. apríla 1995“. Aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu svedčí tento úkon o tom, že účastníci využili zmluvnú voľnosť (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka) a na úpravu ich právneho vzťahu zvolili nepomenovanú zmluvu v zmysle § 51 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd postupoval správne, keď bližšie vyložil tento úkon. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že sa dôsledne riadil tým, že vo všeobecnosti môže výklad právneho úkonu smerovať len k tomu, čo v ňom bolo prejavené, a že interpretáciou nemožno meniť zmysel právneho úkonu a jeho obsah dopĺňovať o práva a povinnosti, vôľa založiť ktoré nebola účastníkmi právneho úkonu prejavená. Dovolací súd v súvislosti s výkladom predmetného úkonu účastníkov zo strany odvolacieho súdu poukazuje na vecne správne závery, ku ktorým dospel odvolací súd a v plnom rozsahu na ne odkazuje. Dovolací súd za najpodstatnejšie považuje to, že v právnom úkone účastníkov boli osobitným spôsobom navzájom podmienené vzájomné plnenia. Na jednej strane išlo o záväzok poskytnúť plnenie peňažnej povahy, na strane druhej o záväzok niečo vykonať („sprevádzkovať rodinný dom do stavu schopného užívania“). Kupujúci sa pri tom zmluvne zaviazali vyplatiť predávajúcim spornú sumu (resp. im oznámiť heslo už skôr odovzdanej vkladnej knižky) až po splnení záväzku, ktorý prevzali predávajúci. Vzhľadom na výsledky dokazovania môže byť skutočnosť, že kupujúci splnili svoj záväzok, dôsledkom len toho, že: a/ kupujúci splnili svoj záväzok, lebo predávajúci

splnili svoj záväzok, alebo b/ kupujúci splnili záväzok, i keď predávajúci nesplnili záväzok, lebo kupujúci už viac v dôsledku nejakej okolnosti netrvali na poskytnutí protiplnenia predávajúcimi, alebo c/ kupujúci splnili záväzok, i keď predávajúci nesplnili záväzok, lebo kupujúci sa v dôsledku nejakej okolnosti nazdávali, že predávajúci už svoj záväzok splnili alebo že ho neskôr splnia.

Žalobkyne v konaní tvrdili, že ide o poslednú z uvedených možností a že okolnosťou, pre ktorú poskytli predávajúcim peňažné plnenie bez ich vecného protiplnenia, bolo „podvodné vylákание“ hesla skôr vydanéj vkladnej knižky. Konanie žalovaných, ktoré by malo znaky takéhoto podvodu, ale žalobkyne v konaní skutkovo dostatočne nevymedzili a ani sa im nepodarilo preukázať ho. Odvolací súd preto rozhodol správne, keď v napadnutej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 100 000 Sk žalobkyni 1/ a úroku žalobkyniam 1/ a 2/ zmenil tak, že žalobu zamietol.

Dovolacie konanie má preskúmovaciu povahu. Skutkový základ veci zistený súdom prvého stupňa, prípadne odvolacím súdom, nemôže byť preto v dovolacom konaní rozširovaný. To znamená, že správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nemožno posudzovať s prihliadnutím na nové skutočnosti, ktoré nemohol odvolací súd brať do úvahy, lebo mu neboli známe z toho dôvodu, že nevyplývali z výsledkov dokazovania ani z prednesov účastníkov. Vzhľadom na to v dovolacom konaní nebolo možné prihliadnúť predovšetkým na nové skutkové tvrdenia žalobkýň (že „až teraz objavili v pozostalosti M V“ dohodu z 28. apríla 1995, v ktorej žalovaní údajne potvrdili prevzatie pôžičky 200 000 Sk). Z rovnakého dôvodu nebolo možné zohľadniť ani skutkové tvrdenia žalobkýň, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou ich tvrdenia o existencii právneho nároku na zľavu z dojednanej ceny v zmysle § 597 Občianskeho zákonníka (že až dodatočne po predaji vyšli najavo vady predanej veci, na ktoré predávajúci kupujúcich neupozornili).

Z dôvodov uvedených vyššie je zrejmé, že žalobkyne neopodstatnene napadli zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto ich dovolanie v časti, ktorá smeruje proti tomuto výroku rozsudku odvolacieho súdu, zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobkyniam, ktoré úspech nemali (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešným účastníkom dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodali návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok

V Bratislave 28. februára 2008

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: